

pequaris i als seus súbdits servils.

4) El clan familiar o membres de la tribu vivien dispersos entre 100 i 300 metres aprox. en casetes-cabanes molt pobres.

5) El moment d'instal·lar-se aquests terratinents colonitzadors seria en alguna època de pau i tranquil·litat en el territori; pel lloc d'instal·lació (en un lloc fondo) es pot endevinar que no tenien una intenció bèl·lica, ni d'ubicació estratègica defensiva, tan sols alguna família s'ubicaria en llocs elevats on, de passada, podia vigilar els camins i rutes d'aproximació, per exemple el pic de la Contienda (cota 186 s.n.m.)

6) L'assentament està situat al costat d'un encreuament de camins i rutes importants molt llargues, on cap la possibilitat que utilitzaren aquest emplaçament com a lloc de descans i aprovisionament per als viatgers, tropes militars, mercaders i les seues cavalleries.

RUTES:

-El camí del litoral cap a l'interior Est-Oest, de Torreblanca fins a Vilanova, 19 km.

-El camí de les serralades pre-litorals: al Nord-Est, camí d'Alcalà, 15 km. (on passa per diferents assentaments islàmics); al Sud, camí del Cuartico, 7 km. (on hi ha un important assentament islàmic de la mateixa època); al Nord, camí de les Coves de Vinromà, 16 km.

7) La comparació entre els habitants del segle XI i els habitants dels masos del segle XX, pel que fa a les activitats ramaderes (tipus de ramats), tipus de varietats vegetals cultivades i els tipus d'ali-

ments agraris, si excloem els vinguts d'Amèrica, són idènticament els mateixos sistemes de explotació agropequària que romanen gairebé invariables al llarg de nou segles.

8) Les grans diferències les trobaríem en els costums etnogràfics i etnològics, creences religioses, esoterisme, rituals culturals, de culte, d'enterrament.....

9) Per tot el que hem explicat i comprovat podem dir que ens trobem davant les restes materials que donen fe del pas d'una gent d'invasors de cultura islàmica-musulmana que s'adaptaren a una vida rural aïllada, quasi autosuficient i en harmonia amb la Natura; podem afirmar que en este territori estudiat, la partida Canterera-Cometes, ells van ser els primers masovers, d'això ja fa uns quans dies. Què dic, dies, si d'això ja fa 1000 anys (entre els seglesX-XII)!

BIBLIOGRAFIA :

- Un Hish Valenciano: Shün (Uxó) en la Vall D'Uixó (Castellón) II -Andrés Bazzana

C.P.A.C.nº 20; pàgines 317-344.

- Site-refuge, grotte-sanctuaire ou abri de bergers du haut Moyen Age? La grotte de "Las Jualentejas", à Fuentes de Ayódar (Castellón) . Andrés Bazzana. Quad. Preh. Arq. Cas. Nº 17, 1996. Pàgines 527-550.

- Excavaciones de 1988 en el asentamiento islámico de la Font Voltá (Ares del Maestrat, Castellón) Alfredo González Prats. Quad. Preh. Cast. Nº16, 1994. Pàgines 235-243.

Pescados
MANOLO

TEL. 964 42 71 12 • 964 42 63 54
LES COVES DE VINROMÀ

albella
perruqueria

C/ NOU, 61 • TELÉFON 964 427 169
LES COVES DE VINROMÀ